

TOIMINTAKERTOMUS

HISTORIALLISET MUSEOT 2022

Lapset tutustuivat kokoelmakeskukseen syksyllä 2022.

Kuva: Teppo Moilanen

SISÄLLYS

HISTORIALLISTEN MUSEOIDEN VUOSI	4
KOKOELMAT JA AMURIN MUSEOKORTTELI	5
KULTTUURIYMPÄRISTÖ- JA PAIKALLISMUSEOPALVELUT	10
NÄYTTELYT JA TAPAHTUMAT	12
LUONNONTIETEELLINEN MUSEO JA KIVIMUSEO	16
MEDIAMUSEO RUPRIIKKI JA SUOMEN PELIMUSEO	19
MUSEO MILAVIDA.....	20
AMURIN MUSEOKORTTELI	22
VIESTINTÄ.....	25

HISTORIALLISTEN MUSEOIDEN VUOSI

Toimintavuosi 2022 oli historiallisissa museoissa alkuvuodesta rikki-näinen koronarajoitusten ja remonttien vuoksi, Vapriikissa museovieraitten ja ravintolan asiakkaiden määrää jouduttiin rajoittamaan. Museo keskus oli remontin vuoksi suljettu kokonaan aina helmikuun 10. päivään saakka, kun sisääntuloaula, infopisteen vastaanotto- ja työtilat, kahvilan palvelutiski ja osa keittiötiloista uusittiin. Asiakaspalvelun tiloja uusittiin myös Vapriikin kuva-arkistossa ja Vapriikin henkilökunnan taukotila laajennettiin ja uudistettiin kokonaan sisustusarkkitehti Sari Matikan suunnitelmin. Ravintola- ja kahvila-toimintaa vaikeutti myös ravintolahenkilökunnan vaikea saatavuus ja kahvila Amurin Helmi jouduttiin pitämään osan vuodesta maanantaisin suljettuna työvoimapulan vuoksi.

Sisäilmaremontit Vapriikissa jatkuivat ikkunoitten ja ilmastointiputkien läpivientien yms. tiivistystöillä. Auditorion perusparannustyö aloitettiin aivan loppuvuodesta ja sen kanssa samanaikaisesti tehtiin auditorion ja auditorion lämpöön vaadittavat sisäilmakorjaukset.

Kahden vuoden koronatauon jälkeen voitiin jälleen järjestää touku-kuussa museoiden vuoden tärkein PR-tapahtuma Museoiden yö. Tampereella pelatut jääkiekon maailmanmestaruuskilpailut näkyivät myös Vapriikissa, museokeskuksen asiakkaina oli kisojen aikaan runsaasti iloisia kisaturisteja. Jääkiekkomuseon uusi päänäyttely valmistui juuri sopivasti mestaruuskisojen alkuun mennessä.

Historiallisten museoiden ja Postimuseon yhteistä MuseoX-hanketta valmisteltiin koko vuoden 2022 ajan. MuseoX on uudenlainen kumppanuuskonsepti, jossa tavoitteena on uusi, valtakunnallisesti toimiva museo, joka tavoittelee valtakunnallisen vastuumuseon tehtävää vuoden 2024 alusta. Uusi MuseoX edistää ymmärrystä medioituneesta maailmasta, ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta, tieto- ja tavaravirroista sekä niiden muutoksesta. Museo herättää pohtimaan miten eri kanavat, välineet, viestimisen tavat ja sisällöt vaikuttavat yksilön, yhteisöjen ja yhteiskunnan toimintaan.

Historiallisten museoiden julkaisu-toiminta oli vuonna 2022 vilkasta. Valmiiksi tuli viiden vuoden uurastuksen jälkeen FT Jussi Koivunien Finlaysonin historia II, Juha Jaakolan Bertel Strömmer – Tampereen arkkitehti, Mirja Mäntylän väitöskirjasta muokattu populaari tietokirja Tampereen kartanot ja kolmas täydennetty painos teoksesta Kadonneet kaunottaret.

Viestinnässä panostettiin sosiaaliseen mediaan, jota hoitamaan vuoden alusta saatiin päätoiminen vakituinen työntekijä. Someviestinnän näkyvyys kasvoi 300 prosenttia, kovin nousija oli TikTok. Vuoden markkinointitapaus oli Vapriikin Apina-ratikka, joka ilahdutti kaupunkilaisia elo-syyskuussa.

Vapriikin, Amurin museokorttelin ja Museo Milavidan yhteinen vuoden 2022 yhteinen kävijämäärä oli 228 110 (Vapriikissa 180 859, Museo Milavidassa 33 652 ja Amurin museokorttelissa 14 251). Milavida teki hiljaisten vuosien jälkeen kävijäennätyksen, samoin Amurin museokorttelin kävijämäärä toipui koronaa edeltävälle tasolla ja ylikin. Vapriikin vuotuinen kävijämäärä jäi 200 000 kävijän huippuvuodesta, mutta syynä oli lähinnä puolentoista kuukauden remonttisulku. Vuoden kävijäpiikit osuvat Vapriikissa talvi- ja

syyslomaviikoille, toukokuun luokkaretkiaikaan ja heinäkuun lomasesonkiin. Milavidassa kesäsesongin ohella joulun juhla-kausi Palatsin joulun on vuosi vuodelta kasvattanut suosiotaan.

Taloudellisesti historiallisten museoiden vuosi oli myös positiivinen, erityisesti liiketoimintojen (museon ravintolat, kahvilat ja museokaupat) taloudellinen tulos oli kaikkien aikojen paras.

KOKOELMAT JA AMURIN MUSEOKORTTELI

Tampereen historiallisten museoiden kokoelmat sisältävät noin 400 000 esinettä, 1,8 miljoonaa valokuvaa ja 800 hyllymetriä arkistoina. Kokoelmia hoidetaan ja hallinnoidaan Tampereen museoiden kokoelmakeskuksessa ja Vapriikin kuva-arkistossa.

ESINEKOKOELMAT

Tampereen museoiden digitoidut kokoelmat ovat tutkittavissa Siiri-palvelussa (<http://siiri.tampere.fi>). Vuoden 2022 aikana Siiriin luetteloiitiin uusia esineitä kaikkiaan 2 159 kappaletta. Siiriin digitoitujen, kaikille julkisten esineiden kokonaismäärä vuoden 2022 lopussa oli 127 168 kappaletta.

Esinekokoelmien vuoden suurin yksittäinen ponnistus oli keväällä 2023 Museo Milavidassa avautuvan Kaunis morsian -näyttelyn valmisteleva tutkimus- ja konservointityö sekä näyttelyn puku-, esine- ja kuvavalinnat. Kaunis morsian -näyttely toteutetaan museon omista esine- ja kuvakokoelmista. Finlayson Oy:n historiaan liittyvä

tutkimustyötä jatkettiin edelleen yhteistyössä tehtaan entisten suunnittelijoiden kanssa, ja kokoelmia täydennettiin suunnittelijoiden aineistoilla.

Kokoelmista tuotettujen näyttelyiden kierto jatkui Suomessa ja Japanissa: HAM Helsingin Taidemuseon koordinoima Finnish Design for Everyday Life – Patterns and Forms Inspired by Nature -kiertonäyttely palautui Japanista vuoden alussa. Toinen Japanin kiertonäyttely, TOEI Advertising LTD:n organisoima Finlayson-näyttely jatkoi koko vuoden kierrosta Japanissa ja on esillä vuoden 2023 kevääseen saakka. Tekstiilikokoelmista tuotettu näyttely Ambiente - Timo Sarpanevan painokankaita oli esillä Suomen Lasimuseossa Riihimäellä.

Finlaysonin osakasten Avustussäätiön myöntämällä rahoituksella edellisenä vuonna aloitettu Tampereen puuvillateollisuuden tutkimushanke jatkui Lapinniemen painokankaiden dokumentoinnilla. Yritysyhteistyö Finlayson Oy:n kanssa jatkui kuosiarkistoon kuvattavien kuosien valinnalla. Kokoelmayksikössä aloitti elokuussa työnsä arkistotutkija, jonka myötä yksikön ammattitaito ja resurssit hallinnoida lähes tuhannen hyllymetrin arkistokokonaisuutta kasvoivat merkittävästi. Kokoelmayksikön ja Ikäihmisille suunnattujen Konkarit-museopalveluiden yhteistyö jatkui esinevalinnoilla Raksa-salkku-toimintapakettiin.

Amurin museokorttelin saavutettavuutta parannettiin tuottamalla historiallisista interiööreistä 360-videot, joihin voi tutustua oman tietokoneen, tabletin tai puhelimen välityksellä. Esinekokoelmiin karttui vuoden aikana monipuolisesti Tampereen ja Pirkanmaan historiasta kertovaa aineistoa. Esimerkkinä mainittakoon Takon kartonkitehtaan kartonkinäytearkisto, joka kertoo tamperelaisesta

kartongintuotannosta yli 70 vuoden ajalta. Kaupungin asemakaavoitus lahjoitti pienoismalleja, jotka liittyvät Pispalan ja Tampellan suunnittelukilpailuihin.

Vuoden aikana kokoelmien laatua kohotettiin erilaisten inventointi- ja kokoelmapoistoprojektien avulla. Nokia-yhtiöön liittyvien aineistokokonaisuuksia inventointiin Fantastinen floppi -näyttelyä varten ja radiohistoriallisia kokoelmia inventoitiin Radioaallon harjalla -näyttelyä silmällä pitäen. Yleisesti esinekokoelmissa keskityttiin vuoden aikana 1980–90-luvuilla vastaanotettuihin, mutta selvittämättömiin eriin. Kokoelmapoistojen myötä on vahvistunut kaupungin vihreän strategian mukainen toimintamalli: esim. tekstiilierien osalta on tehty yhteistyötä Pirkanmaan kierrätys ja työtoiminta ry:n omistaman Nextiin kanssa, myös muut poistomateriaalit on laitettu kiertoon museoeettisten ohjeiden sallimissa rajoissa ja mahdollisuuksien mukaan. Omien kokoelmien tuotteistamista kehitettiin yhdessä Vapriikin museokaupan kanssa.

Konservaattoreitten työvuoteen kuuluivat kokoelmalainojen esilleotto ja palautukset, huollot ja konservoinnit, aluevastuumuseointi ja esinekokoelmien yleinen hoito ja hallinta. Konservattorit ja museomestarit tekivät pääasiassa lähityötä. Huonekalukonservattori kävi läpi historiallisten museoiden klaveerisoitinten kokoelman ja täydensi esineiden luettelointitietoja Siiri-tietojärjestelmään. Työ soitinkokoelman parissa alkoi kahdella ruovetisellä Alanderin valmistamalla taffelipianolla. Esineistön tunnistamisessa tehtiin yhteistyötä Sibelius-museon kanssa.

Tieliikennemuseo Mobiliassa säilytettävän Tampereen museoiden ajoneuvokokoelman hoidon periaatteet tarkistettiin. Tutkijan, museomestarin ja konservattorin yhteistyöllä pyrittiin löytämään keinoja, joilla ajoneuvokokoelman profiilia voidaan kirkastaa.

*Taffelipianon puhdistusta soitinkokoelmainventoinnin yhteydessä.
Kuva: Outi Niittynen*

Tampereen seurakuntien omistaman ja kokoelmakeskuksessa säilytettävän Pyhä Olavi -veistoksen 3D-kuvaukset toteutettiin heinäkuussa, ja talvella kuvattiin museokokoelmaan kuuluva VPK:n kilpavene VPK:n historiakirjaa varten. Tekstiilikonservoinnin vastuulla olevan Hämeen museon satojen huivien kokoelma inventointiin, pakattiin uudelleen ja sen siirto tekstiilivarastoon aloitettiin. Vuoden aikana myös museon mallinuket inventoitiin ja 75 mallinukun tiedot kirjattiin Siiri-tietokantaan.

Konservattorit ja museomestarit osallistuivat Amurin museokorttelin huolto-, konservointi- ja kuljetustöihin. Amurissa tehtiin kevät- ja syyshuollot sekä rakennettiin kahden myymälän jouluikkunat.

Eri museoiden vaihtuvat näyttelyt työllistivät. Konservattoreiden vastuulla olivat mm. Apinat-näyttelyn ripustussuunnittelu, olosuhdehallinta ja -valvonta, näyttelyn esineistön kuntotarkastukset ja dokumentointi sekä ripustustyöt, Vivienne Westwood -näyttelyn ripustussuunnittelu ja toteutus, Pelimuseon Studion vaihtuvien näyttelyiden ripustussuunnittelu-, toteutus- ja purkutyöt, Palatsin joulunäyttelyn ripustus ja Mediamuseo Rupriikin purkutyöt.

Puukonservoinnin laitos tarjosi harjoittelupaikan kokoelmakeskuksessa vuonna 2022 kahdelle konservointi- ja restaurointialan opiskelijalle, minkä lisäksi kokoelmien huolto- ja inventointityössä avusti osapäiväisesti palkkatukityöllistetty. Amurin museokorttelissa oli vuoden aikana kaksi restaurointialan harjoittelijaa. Lisäksi esinekoelmissa teki harjoittelunsa kaksi museologian opiskelijaa.

Kokoelmakeskuksen tekstiilikonservoinnissa on jo lähes 10 vuotta toimineet vapaaehtoiset seniorikansalaiset eli luotsit. Korona-ajaksi toiminta keskeytyi, mutta syksyllä 2022 viikoittainen toiminta käynnistyi jälleen. Tekstiilikonservoinnissa luotsit (4 henkilöä) valmistavat museotekstiilien säilyttämiseen tarkoitettuja suojamateriaaleja, kuten pukupusseja ja pehmustavat vaateripustimia. Yksi tärkeä kohde on ollut syksyllä 2022 Amurin museokorttelin tekstiilien huoltotyöt, esim. interiöörien kuuluvien mattojen lyhentäminen.

Paikallismuseoiden ja yhteisöjen ohjausta jatkettiin aluevastuuseuotyön puitteissa. Tätä monimuotoista neuvontatyötä tehtiin sekä teamsilla että lähikäynteinä kohteissa. Neuvottavina vuonna 2022

*Amurin museokorttelin interiöörien kunnostustyö eteni.
Kuva: Mia Petänen*

Vapriikin kuva-arkiston uusi digitointihuone otettiin käyttöön.
Kuva: Saarni Säilynoja

olivat muun muassa Punkalaitumen evankelis-luterilaisen seurakunnan kirkkomuseo ja Juupajoella toimiva Korkeakosken kenkä- ja nahkamuseo. Pirkanmaan sairaanhoitopiirin Pitkäniemen museon kokoelma saatettiin muuttokuntoon, minkä lisäksi tehtiin Pirkanmaan sairaanhoitopiirille Carin Johansonin hammashoidon kokoelman muuttopakkaus.

Vuoden 2022 aikana kokoelmakeskuksessa kävivät opintokäynnillä muun muassa Metropolia-ammattikorkeakoulun konservointiopiskelijat. Kokoelmakeskuksen työntekijät luennoivat etäyhteyksien välityksellä museoalan perusteista museologian seminaarissa huhtikuussa 2022. Kokoelmakeskuksen henkilökunta koulutti museoalan väkeä myös Museoliiton koulutustilaisuuksissa, aiheina olivat museotyön häirtä-aineet, työsuojelu museoissa sekä kokoelmaesineiden materiaalit. Konsultointia muille museoille jatkettiin aiempien vuosien tapaan, aihepiireinä museoiden kokoelmatilojen suunnittelu ja turvallisuus. Museoalan sidosryhmiä ja perinneharastajia vieraili kokoelmakeskuksessa hiljaisten koronavuosien jälkeen. Kokoelmakeskuksen tiloja esiteltiin myös ulkomaisille museoalan asiantuntijoille.

Kokoelmayksikön työntekijöitä osallistui TAKO-verkoston Kokoelmien liikkuvuus -työryhmään, jonka tehtävänä on laatia käsikirja/ohjeistus museokokoelmien lainaus- ja siirtoprosesseista Suomessa. Kokoelmayksikkö on pyrkinyt kehittämään aktiivisesti tiedotustaan ja kokoelmien hoitoon liittyviä käytänteitään. Koko yksikön välle järjestettiin kolmiosainen työhyvinvointipaja keväällä 2022. Syksyllä järjestettiin koko yksikölle yhteinen kokoelmapäivä. Yksikön yhteinen syysretki suuntautui Porvooseen. Kokoelmakeskuksen talotekniikkaa ja turvallisuutta päivitettiin, ja muun muassa Ilmastotulosdevalvontaa kehitettiin siirtymällä uusiin laitteistoihin.

KUVAKOKOELMAT

Kuvakokoelmien vuosi 2022 oli monipuolinen ja vilkas. Vapriikin kuva-arkiston vuoden suurin ponnistus oli omista valokuvakokoelmista toteutettu näyttely Tampere ennen ja nyt, joka oli esillä Vapriikissa 9.12.2022 — 5.3.2023. Näyttely esitteli Tampereen kaupunginosien historiaa ja nykyisyyttä ennen ja nyt -kuvaparien avulla ja loi katsetta myös tulevaisuuteen. Näyttely oli suosittu niin pirkanmaalaisten kuin muualta tulleiden näyttelyvieraiden keskuudessa. Vuoden aikana avattiin omiin kokoelmiin liittyviä tietoja digitoimalla valokuvaajien kuvauspäiväkirjoja ja -luetteloita. Digitoidut aineistot siirtyvät Vapriikin kuva-arkiston verkkosivuille, jossa ne ovat kaikkien aiheesta kiinnostuneiden tutustuttavissa.

Kuvakokoelmat karttuivat vuoden aikana monipuolisesti, erityisesti mainittakoon valokuvaaja Veikko Lintisen laaja valokuvakokoelma ja Tampereen puhelinosuuskuntaan ja sen toimintaan liittynyt kuvalahjoitus. Kuva-arkisto dokumentoi Tampereen kaupunginosia tulevaa valokuvanäyttelyä varten, tallensi Tampereen ympäristöjä ja jääkiekon maailmanmestaruuskilpailujen tunnelmia, dokumentoi koronapandemian näkymistä kaupunkikuvassa ja osallistui TAKO-verkoston #vapaudentallentajat-dokumentointitempaukseen vapaus pukeutua -teemalla. Tampereen arkkitehtuurin dokumentointi jatkui vuoden arkkitehti Bertel Strömmerin suunnitteleminen rakennusten valokuvauksella.

Kuva-arkistossa oli vuoden aikana museologian ja julkaisutuotannon harjoittelijoita, joita kuva-arkiston henkilökunta ohjasi. Koronarajoitusten hellitettyä kuva-arkiston vapaaehtoistoiminta jatkui. Kuva-arkiston kulttuuriluotsien ryhmä kokoontui arkistolla perjantaisin käyden läpi ja järjestäen kuvakokoelmia. Vuoden aikana

pilotoitiin uutta vapaaehtoisohjelmaa nimeltä PIKU – Pirkanmaan kuvakööri. PIKU:ssa vapaaehtoiset dokumentoivat valokuvaten omaa asuinympäristöään yhteistyössä museon kanssa ja tuottavat uutta valokuvamateriaa museon kokoelmiin.

Valmistelutyöt Vapriikin kuva-arkiston kuvakokoelmien avaamiseksi asiakkaiden vapaaseen maksuttomaan käyttöön aloitettiin.

Kokoelmayksikkö oli vuoden aikana aktiivisesti mukana ammatillisten museoiden valtakunnallisessa tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkostossa TAKO:ssa. Kuva-arkiston tutkija Reetta Lepistö toimi puheenjohtajana poolissa 7. kesään 2022 saakka. Kuva-arkiston tutkija Suvi Harju toimi poolin sihteerinä koko vuoden. Kokoelmapäällikkö Teemu Ahola vastasi verkoston tallennustyönjaon koordinoinnista ja Kokoelmakartta-palvelun kehittämisestä. Tampereen historialliset museot ovat mukana verkoston pooleissa 3,4,5, ja 7. Kuva-arkiston asiakastilat uudistettiin vuoden aikana. Uudet tilat soveltuvat nyt aiempaa paremmin asiakaspalveluun ja yhteisöllisiin museotoimintoihin.

KULTTUURIYMPÄRISTÖ- JA PAIKALLISMUSEOPALVELUT

KULTTUURIYMPÄRISTÖÄ JA KORJAUSRAKENTAMISTA OHJATEN

Pirkanmaan maakuntamuseo toimii alueellisena vastuumuseona kulttuuriympäristökysymyksissä ja alueellisen museotoiminnan

edistäjänä koko Pirkanmaalla. Maankäyttöä ohjaava viranomaistointi kulttuuriympäristön parissa oli ennätysvilkasta. Suojelutyöhön liittyen annettiin yli 1 000 lausuntoa, käytiin satoja neuvotteluja ja tehtiin lukuisia maastokäyntejä arkeologisiin ja rakennuskulttuurin kohteisiin. Pandemia-aika ei siis näytä vähentäneen suunnittelun ja rakentamisen aktiivisuutta maakunnassamme.

Viranomaistoiminnan ohella maakuntamuseo on tuttuun tapaan panostanut korjausrakentamisen ohjaukseen perinnerakennusmestarin maksuttomina käynteinä ja neuvomalla rakennusperinnön hoitoavustusten hakijoita. Museoviraston ja Rakennuskulttuurikeskus Piirun kanssa yhteistyössä järjestettiin Avustusinfo syyskuussa.

Kuntien maankäytön suunnittelusta vastaavien tahojen kanssa maakuntamuseo aloitti usealle vuodelle jakaantuvat kuntakierrokset, joissa käydään läpi viranomaistyön käytäntöjä ja perehdytään kulttuuriympäristön helmiin maakuntamme 23 kunnassa. Pirkanmaan maakuntamuseo on myös osallistunut lausunnonantajana valtakunnallisen Kulttuuriperintöstrategian valmisteluun.

PAIKALLISMUSEOKENTÄLLÄ TAPAHTUU

Pirkanmaalla toimii kymmeniä mielenkiintoisia paikallismuseoita, jotka tallentavat ja pitävät esillä paikallista kulttuuriperintöä. Maakuntamuseo neuvoo paikallismuseoita museoammatillisissa kysymyksissä ja tarjoaa museoille verkottumisen tilaisuuksia. Vuonna 2022 toteutettiin kaksi seutufoorumia paikallisten yhteistyökuvioiden pohjustamiseksi. Tampereen kaupunkiseudun kunnissa toimiva Seutumuseo jatkoi kokoelmateeman parissa. Vuoden antia olivat mm. urkuperinteen pedagoginen paketti Kangasalla, koulu- ja laisten kulttuurikasvatusohjelma Kulttuurirappuset Lempäälässä,

Paltanmäen uuden perinнемuseon ja Eräjärven Rosellin talon kotiseutumuseohankkeen edistäminen Orivedellä, Reipin museon näyttelyyn liittyvät kokoelmatyöt Pirkkalassa ja Haverin kaivosmuseon näyttelyuudistuksen jatkaminen Ylöjärvellä.

Maakunnallinen museopäivä järjestettiin jälleen live-tapahtumana marraskuussa. Teemana oli Avoimet aarteet – näkökulmia kokoelmien avaamiseen. Ajankohtaiseen teemaan pureuduttiin luettelointi- ja digikuvausvinkkien, kokoelmatietopalvelu Finnaan liittymisen sekä kokoelmien tietosuoja- ja tekijänoikeuskysymysten kautta. Kuultiinpa myös, mitä ja miten taideprojektit voivat ammentaa museokokoelmista.

KOHTAAMISIA, TIETOA JA YHTEISTYÖTÄ

Pirkanmaan maakuntamuseon tapahtumat tarjoavat kohtaamispaikan kulttuuriympäristöstä kiinnostuneille. Maaliskuussa toteutettiin metallinetsinharrastajille suunnattu Piippaa! -koulutus yhteistyössä Satakunnan museon kanssa. Huhtikuussa tavattiin Pirkan maan alta -kenttätutkimusten esittelypäivässä Vapriikissa. Syyskuussa oli vuorossa Euroopan kulttuuriympäristöpäivien teemaan liittyvä seminaari Kestävästi muutoksessa – kestävä kulttuuriperintö Pirkanmaalla, jonka yhteydessä arkkitehti lida Kalakoski palkittiin Pirkanmaan kulttuuriympäristöpalkinnolla. Tampereen Arkkitehtuuri- ja designviikon yhteydessä järjestettiin jo perinteinen Taloraati. Jouluseminaarissa Laikussa pohdittiin historiallisten rakennusten muutoksia ja inventointitiedon tärkeyttä tämän muutoksen hallinnassa.

Pirkanmaan maakuntamuseon modernin rakennusperinnön

teemainventoinnit jatkuivat, kun kaksivuotinen Pirkanmaan seurakuntatalot -inventointihanke valmistui. Maakuntamuseo tuotti julkaisuun pohjautuvan artikkelin myös Museoviraston Rakennettu hyvinvointi -sivustolle. Myös Pirkanmaan koulurakennuksista koottiin perustietoja Siiri-tietokantaan. Rakennuskulttuurin ja arkeologisten kohteiden tiedot karttuivat tänäkin vuonna sadoilla uusilla digitaalisilla kohteilla. Siiri-tietokannan kulttuuriympäristötietoon voi tutustua maksutta osoitteessa www.siiri.tampere.fi. Siiristä löytyvät myös monen paikallismuseon kokoelmat sekä maakuntamuseon lausunnot.

Kesällä ilmestynyt Museokello-lehti keskittyi tällä kertaa luonnon, maiseman ja ihmisen vuorovaikutukseen. Vuoden päätteeksi saatettiin painoon myös Pirkan maan alta -julkaisu, jonka arkeologiset artikkelit käsittelevät mm. suomenhevosen vaiheita, ruuhien ja kalastusvälineiden kertomaa vedenalaisesta arkeologiasta, maatutkauksen saloja sekä kulttuuriperinnön viranomaistyön vaikuttavuutta. Museokello ja Pirkan maan alta 2022 ovat luettavissa myös verkosta: www.vapriikki.fi/julkaisut.

Pirkanmaan maakuntamuseon koordinoimaan vapaaehtoisten Adoptoi monumentti -ohjelmaan saatiin uusi adoptiokohde, kun Kuhmoisten kotiseutuyhdistys ry adoptoi vaikuttavan Päijälän linnanvuoren. Tervetuloa AM-perheeseen! Adoptoi monumentti -toiminnassa paikallisyhteisö sitoutuu hoitamaan arkeologista tai rakennuskulttuurikohdetta yhdessä sovitun hoitosuunnitelman mukaisesti. Adoptoijat voivat järjestää kohteeseen liittyviä tapahtumia, tutkia sen historiaa ja jakaa tietoa paikallisesta kulttuuriperinnöstä. Elokuussa järjestettiin adoptoijien maisemanhoitotalkoot Valkeakosken Rapolassa, ja syyskuussa tehtiin bussiretki eteläisen Pirkanmaan AM-kohteisiin. Maakuntamuseo kävi lokakuussa

kertomassa Adoptoi monumentista Faron sopimuksen ratifiointiin liittyvässä seminaarissa Tallinnassa.

Heinäkuussa maakuntamuseo toteutti yhteistyössä Tampereen kaupungin kulttuuriluotsien kanssa kulttuuritalo Laikun tiloihin näyttelyn Kotina vanha talo, joka jatkaa matkaansa kiertonäyttelynä eri kohteisiin. Maakuntamuseo osallistui myös Vapriikin Museojuttu-podcastsarjaan kertomalla Tammerkosken masuunin teollisuus- arkeologiasta ja Tampereen kaupunkikuvan muutoksista.

NÄYTTELYT JA TAPAHTUMAT

Historiallisten museoiden näyttelyvuosi saatiin sujumaan korona- ja remonttisuluista huolimatta suunnitelmien mukaan. Vapriikin suuri kansainvälinen satsaus Apinat – kädellisten tarina saatiin vihdoin avattua koronan aiheuttamien kahden vuoden aikataulumuutosten jälkeen. Näyttelyssä kävijä saattoi testata apinamaisia taitoja, kuten ruuan metsästystä, kiipeilyä ja ongelmanratkaisukykyä. Näyttely kertoi myös apinoita kohtaavista uhkista: elinympäristön tuhoutumisesta ja sukupuutosta.

Apinat-näyttelyn lisäksi Vapriikissa oli esillä totuttuun tapaan Vuoden luontokuvat -kiertonäyttely, Wivi Lönn -pienoisnäyttely ja Suomen pelimuseo järjesti Studiossaan neljä vaihtuvaa näyttelyä. Jääkiekkomuseo järjesti jääkiekon MM-kisojen kunniaksi Suomessa järjestettyjen MM-turnausten visuaalista ilmettä esittelevän näyttelyn Liekehtivä leijona ja Postimuseo järjesti viisi vaihtuvaa

*MM-kotikisojen kisamaskotti Miracleo vieraili Vapriikissa toukokuussa.
Kuva: Heli Nousiainen*

pienoisnäyttelyä Vapriikin kokouskäytävällä. Niistä yksi, Merkilliset apinat liittyi temaattisesti Vapriikin Apinat-näyttelyyn.

Suomen Pelimuseon; Luonnontieteellisen museo, Kivimuseon ja Museo Milavidan näyttelyiden tarkemmat tiedot löytyvät kunkin museon kohdalta.

OPASTUKSET

Alkuvuonna 2022 koronarajoitusten ja -sulkujen vuoksi opastuksia ei päästy järjestämään. Vapriikissa avautui 25.2.2022 vaihtuva näyttely Apinat – kädellisten tarina, ja opastukset olivat suosittuja koko näyttelyn ajan. Kesällä vaihtuvan näyttelyiden opastuksiin panostettiin erilaisilla teemaopastuksilla, kuten apinoiden yöelämästä kertovassa Viidakon yö -opastuksella sekä erityisillä lasten kierroksilla. Kokoaikaisen kesäoppaan palkkaaminen mahdollisti opastusten järjestämisen lähes päivittäin, mistä saatiin yleisöltä kiitosta. Apinat-näyttely säilytti suosionsa sen sulkeutumiseen 23.10.22 asti. Loppuvuoden viikonloppujen yleisöopastukset painottuivat muihin näyttelyihin.

Milavidassa pääsi koronarajoitusten puitteissa tutustumaan Paluu 20-luvulle- näyttelyyn 13.3.22 asti, jonka jälkeen museo oli suljettuna näyttelyvaihdon ajan. Huhtikuun lopussa, 29.4.2022 avautui Vivienne Westwood – muotia yksityiskokoelmasta -näyttely, joka houkutteli museoon uudenlaista asiakaskuntaa. Opastuksia järjestettiin sekä vaihtuvaan että päänäyttelyyn eri teemoilla läpi kesän. Tuttuun tapaan Milavida puettiin jouluasuun marraskuussa, ja Palatsin joulu- opastukset olivat tänäkin vuonna suosittuja niin yleisöopastuksilla kuin koululaisten keskuudessa.

Vapriikki oli mukana Manse Pride -viikossa kesäkuussa.

Kuva: Heli Nousiainen

Koronan vuoksi koululaisopastuksia järjestettiin keväällä paljon ulkokierroksina. Kokonaisuudessaan koululaisopastuksia järjestettiin 398 kappaletta ja osallistujia oli 7504. Opetuspalvelut osti historiallisilta museoilta 80 Wivi Lönn-ulkokierrosta arkkitehdin 150-vuotispäivän kunniaksi, jotka toteutettiin toukokuussa luokka-asteille 4–6.

Amurin museokortteli oli tuttuun tapaan avoinna kesäkauden, ja opastuksia tarjottiin suomeksi ja englanniksi päivittäin.

Opastuksia järjestettiin kokonaisuudessaan 1133 kappaletta, ja niihin osallistui 9743 henkilöä.

TAPAHTUMAT

Vapriikissa ehdittiin järjestää alkuvuoden koronasuluista huolimatta vuoden aikana monia erilaisia tapahtumia. Talvilomaviikot keväällä olivat perinteisesti vilkkaita, eri teemapäivistä suosituin oli Pelastuslaitoksen kanssa järjestetty Tulitorstai. Tapahtuman sisältä liittyi Tampere liekeissä -näyttelyyn, jonka tiimoilta pidettiin keväällä myös neljän luennon sarja.

Toukokuussa Tampereella pelattiin jääkiekon maailmanmestaruuskisat ja Vapriikissakin järjestettiin kisojen aikana opastuksia ja Kiekkoetkot. Etkoilla kuultiin kismusiikkia, tuunattiin kiekkoja, pelattiin, seurattiin e-peli-turnausta ja kismaskotti Miracleo tapasi kiekko-faneja. Loppukeväästä vietettiin parin vuoden tauon jälkeen Museoiden yötä. Kesäkuussa Pride-viikon perjantaina museolla pelattiin sateenkaarevia pelejä pelimuseolaisten ja nuorisopalvelujen

yhteistyötapahtumana, tästä tehtiin nosto myös Manse Pride -viikon nuortenohjelmaan.

Apinat-näyttelyn teemaa pidettiin esillä erilaisten työpajojen, tehtävien ja opastusten muodossa talvi- ja syyslomalla, molemmissa lasten museosunnuntaissa sekä syksyn neljällä luennolla. Syyslomalla muiden aktiviteettien ohella Vapriikissa vieraili myös lasten suosikki Supermarsu. Museoon järjestettiin ensimmäistä kertaa suurempana tapahtumana Vapriikin, Pelimuseon ja Postimuseon yhteistyönä marraskuussa. Uusi konsepti todettiin hyväksi ja tapahtuman järjestämistä päätettiin jatkaa.

Erilaisia työpajoja järjestettiin vuoden aikana 43, muita yleisötapahtumia tai luentoja oli 152. Opastusten, järjestettyjen työpajojen ja muiden yleisötapahtuminen yhteismäärä oli 1328.

*Luontotohtorin vastaanotto oli jälleen auki Museoiden yönä
Kuvaaja: Saarni Säilynoja*

KONKARIT - IKÄIHMISTEN MUSEOPALVELUJA

Ihmisellä on iästä ja asuinpaikasta riippumatta tarve ymmärtää maailmaa, etsiä selityksiä tämän päivän ilmiöille ja menneisyyden tapahtumille. Kulttuuri, taide ja museot tarjoavat tähän hyviä menetelmiä. Jokaisella on oltava mahdollisuus osallistua kulttuuriperinnön vaalimiseen ja kokemiseen. Laadukkaisiin kulttuuri- ja hyvinvointipalveluihin kuuluu yhdenvertaisuuden edistäminen ja ennaltaehkäisevyys.

Konkarit - ikäihmisten museopalveluja -toimintamalliin on 10 vuoden ajan eli vuodesta 2012 alkaen kuulunut tuottaa museopalveluja ikäihmisten lähelle, asuinpaikasta ja terveydentilasta riippumatta. Arvopohjana on ollut yhdenvertaisuus, osallisuuden ja toimijuuden kokeminen, yhteisön ja yksilön arvostuksen kokeminen omana itsenään. Nämä arvot muodostavat kulttuurihyvinvoinnin arvoperustan, jolla tuetaan ikäihmisen toimintakykyä ja edistetään kunnioittavaa vuorovaikutusta, sosiaalisten suhteiden syntymistä ja ylläpitoa.

Organisaatiomuutoksen jälkeen Konkarit - ikäihmisten museopalveluja toteutettiin 1.1.2022 alkaen Vapriikissa, osana historiallisten museoiden toimintaa. Yhteistyötä tehtiin Hyvinvoinnin palvelualueeseen kuuluvien kotihoidon, sairaala- ja kuntoutuspalvelujen sekä avo- ja asumispalvelujen kanssa. Lisäksi yhteistyökumppaneita ovat olleet yksityiset palveluntarjoajat, yhdistykset ja vapaaehtois-toimijat. Yhteistyö museoiden kokoelma-, näyttely- ja yleisötyöpalvelujen kanssa on ollut kiinteää. Suunnittelijana ja koordinoijana toimii museolehtori Lila Heinola.

*Museoliitto valitsi Vapriikin museokaupan vuoden museokaupaksi 2022.
Kuvaaja: Heli Nousiainen*

Helmikuussa 2022 rakennettiin Apinat -kädellisten tarina -näyttelyä.

LUONNONTIETEELLINEN MUSEO JA KIVIMUSEO

Vuonna 2022 luonnontieteellisessä museossa oli vilkas näyttelyiden ja digitaalisen sisällön vuosi. Kivimuseossa valmistauduttiin vuoden 2023 uudistuksiin.

VASTUUMUSEOTOIMINTA

Kolmatta vuotta alueellisen vastuumuseon (ALVA) toimenä jatkunut kokoelmien digitointi jatkui vilkkaana. Yhteensä Kotka-kokoelmatietokantaan talletettiin vuoden aikana 3 330 näytettä, ja 2022 lopussa digitoitujen näytteiden yhteismäärä oli jo 6 730. Näistä valokuvattuja näytteitä oli 710.

Edellisvuonna 2021 luotuihin ympäristökasvatuksen Mappa.fi -oppimiskokonaisuuksiin lisättiin neljä uutta sisältöpakettia mm. digitaalinen pulmapeli ja noin 40 viimeisen kahden vuoden aikana tehtyä museon toimintaa esittelevää somevideota.

ALVA-toimintaan kuului lisäksi asiantuntijakäyntejä, työpajoja, kehittämis- ja verkostotapaamisia, paikallismuseoneuvontaa ja Vapriikissa järjestettyä maakunnallista museopäivä.

NÄYTTELYT

Vuosi 2022 oli luonnontieteellisessä museossa näyttelyiden vuosi. Luonnontieteellisen pysyvän päänäyttelyn lisäksi tarjolla oli kolme luontoaiheista näyttelyä, joista suurin oli Vapriikin vuoden 2022 vaihtuva päänäyttely Apinat -kädellisten tarina. Se keräsi

Sosiaalisessa mediassa tehtiin muun muassa apinoiden elämän mysteerejä avaava Apinamyytinmurtajat -sarja.

ennätyskellisen yleisön, yli 142 000 kävijää. Näyttelyn ohessa toteutettiin runsaasti yleisötapahtumia muun muassa talvi- ja syyloma- viikkojen ja yleisöluentojen ohjelmistoin.

Helmikuusta huhtikuuhun Galleria-näyttelytilassa olivat esillä Vuoden luontokuva 2021 -kilpailun palkitut kuvat. Alkuvuoden 2022 aikana rakennettiin Galleriaan Suomen ensimmäistä luontoaiheista pedagogista pakohuonepeleä Ilvesmetsän Aarre, joka avautui lokakuussa. Pakohuone toteutettiin Museoviraston innovatiivisena hankkeena, ja se rakentui suurelta osin kierrätetystä näyttelymateriaalista. Pakohuone oli tarjolla ryhmille varattavina tunnin (yleisöryhmät) ja puolen tunnin (kouluryhmät) peleinä, joissa tarkoituksena oli auttaa professori Toutainta ja pelastamaan Ilvesmetsä hakuilta.

Kivimuseon Paavo Korhosen 100-vuotisjuhlan kunniaksi järjestettyä kivivalokuvanäyttelyä jatkettiin vuoden 2022 ajan.

KOKOELMAT

Luonnontieteellisten näytekokoelmien digitoinnissa keskityttiin erityisesti linnunsiipi- ja kovakuoriaiskokoelmien valokuva- ja tietotallennukseen. Lisäksi aloitettiin kasvikokoelmien sekä luu- ja kala-kokoelmien digitointi. Digitointityön työvaiheet ovat luettelointi, tietueiden luonti, kerrosvalokuvaus ja etiketointi. Vuoden lopussa digitoituna tietokannassa oli yhteensä 6 730 näytettä, joista 5 774 kovakuoriaisia, 529 linnunsiipinäytteitä ja 314 kasvinäytteitä, sekä yhteensä 1 480 valokuvaa 710 näytteestä. Kokoelmat karttuivat vuonna 2022 yhteensä 1 637 näytekysilöllä. Vuoden lopussa kokoelmien laajuus oli näin 260 679 eliönäytettä.

TUTKIMUS, YMPÄRISTÖKASVATUS JA TAPAHTUMAT

Luonnontieteellinen museo osallistui Museoiden yöhön perinteisen luontotohtorin vastaanottopisteen (näytteitä ja neuvontapalvelua luonnosta) pisteen, Ötökköitä viidakossa -työpajan ja Vapriikista Milavidaan tehtyjen luontokävelyiden voimin. Lisäksi vuoden aikana järjestettiin monenlaisia pienempiä tapahtumia, kuten lasten tiede-luentoja, Supermarsupäivä ja lasten luontoleirit.

Vuoden aikana tuotettiin runsaasti videoita Vapriikin somealustoille erityisesti luonto- ja apina- myytinmurtaja sarjoihin. Videot liitettiin myös pysyvästi osaksi digitaalista opetussisältöä Mappa-palvelun kautta.

Vuoden aikana määritettiin suuri määrä yleisön tuomia näytteitä ja kuvia luonnosta (Aamulehden Moro-liitteen Luontotohtorin palsta sekä yleisönäytteet), yhteensä 508 näytettä. Lisäksi osallistuttiin Pirkanmaan ELY:n koordinoimaan maakunnallisen biodiversiteettiohjelman valmisteluun ja julkistamiseen. Lisäksi tehtiin Tampereen luontopolun lajistokartoitusta sekä perhos-, puutiais- ja DNA-tutkimusta, joista kerrottiin myös Vapriikin Museojuttu podcast-jaksossa.

*Luonnontieteellisen museon pakuhuone
Ilvesmetsän aarre avautui lokakuussa 2022.*

MEDIAMUSEO RUPRIIKKI JA SUOMEN PELIMUSEO

Mediamuseo Rupriikin ja Suomen pelimuseon toiminnan painopisteinä olivat vuonna 2022 saavutettavuus ja monipuolinen tapahtuma- ja näyttelytoiminta.

Vuoden aikana edistettiin Postimuseo-säätiön kanssa MuseoX-hanketta, joka tähtää valtakunnallisen vastuumuseotehtävään. Museot osallistuivat kesäkiertueelle, joka suuntautui viestintäalan harrastajavetoisiin museoihin eteläisessä Suomessa. MuseoX-hankkeen yhteistyömuseoille myönnettiin Museoviraston hankerahoitus, jonka turvin käynnistettiin Esirippu auki! -hanke. Tavoitteena oli löytää uudenlaisia tapoja erilaisten yleisöjen ja yhteisöjen osallistamiseen museotyössä. Hankkeessa museot antoivat aineistojaan erilaisten yhteisöjen käyttöön ja taiteellisen työskentelyn taustamateriaaleiksi. Lopputuloksena valmistui kolme erilaista esittävän taiteen esitystä, jotka tuottivat yhteisötanssiryhmä Vapaavarsi, taideverstas Wärjäämö ja Wivi Lönnin koulun 8E -musiikkiluokka. Toukokuussa 2022 ne esitettiin yleisölle Vapriikissa osana Museoiden yön ohjelmaa. Kolmas yhteistyömuoto MuseoX-hankkeessa olivat yhteisölliset tapahtumat. Mittavin vuoden aikana järjestetyistä tapahtumista oli marraskuussa Vapriikissa järjestetty Museocon, joka tavoitti laajasti pöytä- ja liveroolipelaamisesta kiinnostunutta yleisöä.

Suomen pelimuseo kutsui tammikuussa järjestetyille 5-vuotissyntymäpäivilleen pelijournalisteja. Striimaussivusto Twitchin kautta tapahtumaan osallistui satoja seuraajia.

Suomen pelimuseon kiertäviä näyttelyitä kysyttiin ahkerasti muualle Suomeen. Kouvolassa järjestettiin laaja pelitaidenäyttelyiden sarja, jonne pelimuseo useamman näyttelyn voimin. Esillä olivat Noita-, Kaku on vale ja Memory Limits-näyttelyt.

Mediamuseo Rupriikin pysyvä näyttely oli esillä vuonna 2022 joulukuuhun saakka. Poika Vesannon kansitaidetta esittelevä kiertävä näyttely oli esillä Tampereen kirjamesseilla joulukuussa.

Pelimuseon perusnäyttelyn lisäksi museossa oli viime vuonna esillä neljä näyttelyä:

Suomalaisten pelijournalismin mikrokivikausi 10.2. - 30.4.2022

Memory Limits 6.5. - 5.6.2022

Mielikuvituksen maantiede 9.6. - 18.9.2022

Pixeled Years – Suomalainen C64-pikseligrafiikka 21.9.2022 - 16.4.2023

MUSEO MILAVIDA

Museo Milavida esittelee päänäyttelyssään Tampereen tehtaantaruunoiden historiaa ja vaihtuvissa näyttelyissään muodin, muotolun ja luksuksen teemoja. Näyttelyjä tehdään Tampereen historiallisten museoiden omista kokoelmista, mutta esille tuodaan myös soveltuvia kiertonäyttelyitä. Myös Näsinpuistoa hyödynnetään laajalti museon toiminnassa.

Museo toimi 2022 Näsilinnassa yhteistyössä NoHo Partnersin ylläpitämän Café Milavidan ja Ravintola von Nottbeckin kanssa, joka huolehtii myös museon pääsylippujen ja museokaupan tuotteiden myynnistä. Kahvila oli avoinna museon aukioloaikoina. Ravintola von Nottbeck toimi tilausravintola.

Museo Milavida oli avoinna kesäkaudella (touko–syyskuu) ja joulukuussa ti–su klo 11–18 ja muutoin talvikaudelle (loka–huhtikuu) pe–su klo 11–18. Ryhmiä otettiin vastaan myös muina aikoina. Perjantai-iltapäivisin klo 15–18 museoon oli vapaa pääsy. Vuonna 2022 museo oli suljettuna näyttelyvaihdon vuoksi 14.3.–28.3. Covid19-rajoitusten vuoksi alkuvuoden tapahtumia jouduttiin perumaan.

NÄYTTELYT

Nottbeckit – Tampereen kosmopoliitit

Museo Milavidan päänäyttely kertoo von Nottbeck -suvun vaiheista Tampereella. Dramatisoitu näyttely on moderni ja elämyksellinen, se yhdistää kerronnassaan perinteisiä interiöörejä, aitoja, upeita esineitä ja pukuja.

Paluu 20-luvulle 26.2.2021–13.3.2022

Näyttely toivotti tervetulleeksi jazzin ja charleston-pukujen pyörteisiin ja heittäytymään 20-luvun iloiisiin tunnelmiin, salakapakkaan ja mykkäelokuvien maailmaan. Näyttelyn esineet tulivat Tampereen museoiden ja Haiharan museosäätiön kokoelmasta.

Vivienne Westwood -muotia yksityiskokoelmasta 29.4.2022–12.2.2023

Dame Vivienne Westwood (1941–2022) oli yksi aikamme kiehtovimmista muotisuunnittelijoista: punk-muodin pioneeri, muotimaailman kapinallinen ja äänekäs aktivisti. Palkitun ja arvostetun suunnittelijan muotiluomukset olivat keräilijä Lee Pricen yksityiskokoelmasta. Näyttelyä täydensi valokuvaaja Ki Pricen otokset Vivienne Westwoodista mm. catwalkeilta ja mielenosoituksista.

Palatsin joulu 18.11.2022–8.1.2023

Palatsi puettiin jouluseen asuun ja Nottbeckit – Tampereen kosmopoliitit -näyttelyä täydennettiin 1800-luvun herrasväen joulunviettoon liittyvillä esineillä ja tarinoilla. Kokonaisuuteen kuului teemapastuksia ja monipuolisia tapahtumia marras–joulukuussa.

TAPAHTUMAT JA OPASTUKSET

Museo Milavidassa pyrittiin järjestämään opastuksia ja tapahtumia aina koronarajoitusten salliessa. Yhteistyössä Café Milavidan kanssa järjestettäviä Salakapassa-draamakierroksia (K-18) päästiin järjestämään maaliskuussa 2022. Kauden uutuuudet liittyivät uuteen teemanäyttelyyn, johon näyttelyopastuksen lisäksi laadittiin Anarkiaa ja elitismää – Vivienne Westwoodin ismit -teemakierros ja Mitä mielessä, mikä pielessä -rintanappipaja. Myös Westwood-teemaisia elokuvia esitettiin viisi kertaa.

Vivienne Westwood -näyttelyn avajaiset, Ki Price ja Lee Price.
Kuva: Heli Nousiainen

Kesä-elokuussa yleisöopastuksia järjestettiin päivittäin tiistaista sunnuntaihin ja muina aukiolokuukausina sunnuntaisin. Näyttelyopastusten lisäksi kesällä tarjolla oli toiminnallinen Milavidan taiteilijat -kierros, Nottbeckin elämää palvelijoiden kertomana -draamaopastus, Guided tour in English, Kuinka kumarran keisarille -perhekierrros, Milavidan arkkitehtuuri -teemakierros ja Palatsin puistossa -kävelykierros. Lisäksi kesän aikana järjestettiin kerran kuussa (5 kertaa) Porttien takana, maan povessa -ilmaisopastus Nottbeckien hautausmaalla Lielahdessa yhteistyössä Stiftelsen familjen von Nottbecks släktgrav -säätiön kanssa. Museo tarjosi touko- ja elokuussa sekä marras-joulukuussa ilmaisia koululaisopastuksia. Parin

TTT punk-show.
Kuva: Heli Nousiainen

vuoden hiljaisemman kauden jälkeen erityisesti alkukesästä Westwood-näyttelyyn oli paljon tilattuja opastuksia.

Senioriperjantai järjestettiin Museo Milavidassa viitenä perjantaina (6.5., 17.6., 19.8., 14.10. ja 9.12.) ja Museokorttilaisten VIP-tilaisuuksia kerran (7.12.). Lasten museosunnuntaita vietettiin kolmesti: Kukurakarnevaali oli 27.2. ja Lasten aavemaista museosunnuntai 23.10. ja uusi lasten tapahtuma vuonna 2022 oli Lasten vappu. Luennot: keväällä luennoitiin Tampereen kartanot -teemalla ja syksyllä järjestettiin muotiluentojen sarja (4 luentoa).

Museo Milavida osallistuu myös yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa järjestettäviin tilaisuuksiin, kuten Museoiden yö (21.5.) Tapahtumien yö (4.8.) ja Niittyjuhla (14.8.) ja yhteistyössä Kaupunkikulttuuriyksikön kanssa järjestetyt puistokonsertit (5 kpl) Näsinpuiston laululavalla. Muita musiikkitapahtumia järjestettiin vuoden aikana 11 kertaa. Lisäksi Westwoodin avoimissa avajaisissa nähtiin näyttävä catwalk-osuus TTT:n Punk-näytelmästä.

Palatsin joulun tapahtumat – teemaopastukset, pajat ja konsertit – olivat vuonna 2022 ennätysellisen suosittuja.

AMURIN MUSEOKORTTELI

Amurin museokortteli oli kesällä 2022 avoinna 31.5.–4.9. Museon asiakaspalvelusta huolehti seitsemän museoavustajaa. Ympärivuotisesti Amurissa työskenteli rakennusrestaurioija.

OPASTUKSET

Kesän mittaan yleisöopastuksia pidettiin päivittäin. Joka päivä oli tarjolla lyhyitä johdantoja Amurin historiaan sekä suomeksi että englanniksi ja pidempiä korttelikiertoja. Päivittäin järjestettiin myös lastenkierto, jossa vaihtelivat pyykinpesu- ja ulkoleikkiteemat. Viikko-ohjelmaan kuului myös Verhot heiluu -kierto, joka kertoi amurilaisesta elämänmenosta naapureiden silmin ja kesän uutuus, Amuri kukkii -teemakierto, joka keskittyi perennojen, huonekasvien ja puutarhojen historiaan. Pieniä ryhmiä vietiin harkinnan mukaan myös sisätiloihin, mutta pääosin asiakkaat tutustuivat interiööreihin itsenäisesti. Yleisöopastusten lisäksi järjestettiin tilattuja kiertoja ryhmille, erityisesti kauden lopussa koululaisille.

*Lucia-kulkue Milavidassa
Kuva: Heli Nousiainen*

Museokorttelin saavutettavuutta parannettiin julkaisemalla museosta virtuaalikierron museon nettisivulla. Keväällä 2022 valmistui myös Amurin museokorttelin koululaispaketti, joka on ladattavissa museon sivulta koulujen museovierailujen pohjaksi.

TAPAHTUMAT

Tapahtumatoimintaa lisättiin koronavuosien jälkeen. Kesäkuussa järjestettiin suosittu kasvienvaihtopäivä. Heinäkuulle suunniteltu Perinnerakennuspäivä jouduttiin sateisen sään vuoksi siirtämään syyskuun alkuun. Lasten museosunnuntaita vietettiin 3.7. ja

Kansallispuvun tuuletuspäivää 5.8. Yhteistyössä Kaupunkikulttuuriyksikön kanssa toteutettiin 12 puistokonserttia sunnuntai-iltoina. Kauden päätteeksi 3.9. Amurissa järjestettiin ulkoilmaelokuvanäytös yhteistyössä Kiertue-elokuvateatteri Filmipyörän kanssa ja esitettiin Katoavaa Tamperetta ja Musta rakkaus -elokuvat. Uutena yhteistyökumppanina Amurissa aloittivat Kulttuuriluotsit, jotka olivat elävöittämässä museokorttelia viitenä keskiviikkona kesäkuussa.

KAHVILA

Kahvila Amurin Helmi palveli talvella ma-pe klo 7-17 ja la-su klo 8-17 sekä kesäkaudella ma-pe klo 7-18 ja la-su klo 8-18. Työvoimapulan vuoksi aukioloaikoja jouduttiin ajoittain rajoittamaan: 26.9.2022-8.1.2023 kahvila oli maanantaisin suljettu.

RAKENNUSKANNAN KUNNOSTUS

Kesäsesongin ulkopuolella Amurin museokorttelin alueella tapahtui koko vuoden ajan. Rakennuksia kunnostettiin Tampereen historiallisten museoiden ja Tampereen Tilapalvelut Oy:n yhteistyönä. Kolmosrakennuksen 1910-luvun rapun kuistin perustukset ja sisätilat kunnostettiin. Sisäkattojen pinkopahveja uusittiin ja interiöörien seinäpintoja korjattiin. Alkukesän aikana jatkettiin julkisivujen maa-laamista. 1920-luvun rapun yhteiskeittiön seinien kunnostuksen yhteydessä löytynyt alkuperäinen tapetti otettiin esiin. Myös ikkunoiden kunnostus jatkui.

*Lasten museosunnuntai.
Kuva: Amurin oppaat*

*Amurin puistokonsertti.
Kuva: Amurin oppaat*

JOULU

Jouluksi Amurin museokorttelin paperikaupan ja osuuskaupan näyteikkunat somistettiin jouluasuun ja ne olivat esillä koko sesongin ajan. Kahvila Amurin Helmen tiloissa olivat esillä jouluaiheiset osuuskaupan julistetaulut.

KÄVIJÄT 2022

Amurin kävijämäärä nousi koronaa edeltävien vuosien tasoon ja ylikin, lyhyemmästä aukioloajasta huolimatta. Kesäkuussa museokävijöitä oli 2726, heinäkuussa 5429, elokuussa 4266 ja syyskuussa 740, lisäksi tapahtumissa vieraili 1090 henkilöä eli yhteensä käyn-
tejä kirjattiin 14 251.

VIESTINTÄ

Viestinnälle aiheutti vielä alkuvuodesta 2022 haasteita koronasulku sekä koronarajoitukset, jotka poistuivat vasta loppukeväästä. Hyväksi havaittu linja aktivoida asiakkaita sosiaalisessa mediassa sulkujen aikana tuotti jälleen tulosta. Somekanavilla mm. muisteltiin menneitä TOP 10 -näyttelyitä. Uusia seuraajia saatiin runsaasti. Syksyllä 2021 aloitettu TikTok-tili osoittautui vuoden nousijaksi. Sen kautta tavoitettiin 350 000 asiakasta, mikä oli puolet koko sosiaalisen median näkyvyydestä. Vapriikin sosiaalisen median näkyvyys kasvoi 300 prosenttia vuonna 2022.

Pääasiallinen markkinointi kohdistui Apinat-näyttelyyn. Näkyvin markkinointitempaukset oli kokoteipattu raitiovaunu, joka liikennöi heinä- ja elokuussa Tampereella. Siitä tuli paljon positiivista palautetta niin asiakkailta kuin yhteistyökumppaneilta. Teippauksesta vastaava PunaMusta kertoi ratikan olevan paras, mitä Tampereella on tehty, ja yritys käytti sen kuvia referenssinä jopa ulkomaille.

Museojuttu-podcastien julkaiseminen jatkui kerran kuukaudessa koko vuoden, samoin museot näkyivät kulttuurin palveluryhmän yhteisessä Vapaalla-lehdessä, joka ilmestyi vuoden aikana kolme kertaa. Pääkaupunkiseudun näkyvyyteen panostettiin osallistumalla Kulta-liigan kevään markkinointitempaukseen Helsingin päärautatieasemalla ja Rautatientorilla. Kultaliigassa ovat Vapriikin lisäksi mukana Tampereen taidemuseo ja Sara Hildénin taidemuseo, Tampereen Teatterin ja Tampereen työväen teatteri, Tampere-talo, Särkänniemi ja Serlachius-museot.

A collection of various tropical plants, including Monstera and Philodendron, arranged around a central black area. The plants are vibrant green and feature large, deeply lobed leaves and smaller, rounded leaves. The background is a solid, dark black, which makes the green foliage stand out prominently. The plants are positioned in the corners and along the edges, framing the central text.

VAPRIIKKI